

Elementy metodologii badań historycznych

24.02: Metody badań historycznych / źródła historyczne

Zasadnicze pojęcia: Metody badań historycznych. Ogólne (metoda indukcyjna, dedukcyjna) oraz szczegółowe (metoda retrogresywna, porównawcza, filologiczna). Narracja historyczna. Typy źródeł. Krytyka zewnętrzna i krytyka wewnętrzna.

Proponowane lektury:

J. Topolski, *Metodologia historii*, Warszawa (kilka wydań)

24.03: Główne szkoły metodologiczne

Zasadnicze pojęcia: Metodologia XIX w. – historyzm, pozytywizm. Marksizm. Annales. Antropologia. Postmodernizm. Gender Studies. Rytuał. Memory Studies

Proponowane lektury:

A.F. Grabski, *Dzieje historiografii*, Poznań 2006.

21.04: Czytanie i pisanie w średniowieczu

Zasadnicze pojęcia: Kultura oralna i kultura piśmienna. Modele piśmienności – piśmienność sakralna i piśmienność pragmatyczna. Lektura głośna i lektura cicha. Pisanie – dyktowanie

Proponowane lektury:

J. Kaliszuk, *Przemiany społecznych funkcji pisma w późnym średniowieczu. Programy badawcze i ich rezultaty*, [w:] *Historia społeczna późnego średniowiecza. Nowe badania*, red. S. Gawlas, Warszawa 2011, s. 169-188.

26.05: Dokument jako produkt kultury

Dyplomatyka – dokument jako produkt kultury, społeczeństwo (funkcjonowanie pisma w społeczeństwie, zakres alfabetyzacji)

Proponowane lektury:

T. Jurek, *Stanowisko prawne dokumentu w średniowiecznej Polsce*, „*Studia Źródłoznawcze*”, 40, 2002, s. 1-18.

T. Jurek, *Pismo w życiu społecznym Polski późnego średniowiecza*, [w:] *Historia społeczna późnego średniowiecza. Nowe badania*, red. S. Gawlas, Warszawa 2011, s. 203-231.

9.06: Falszerstwa a źródłoznawstwo

Cele i metody falszerstw źródeł pisanych.

Falszowanie dokumentów, pieczęci (np. *donatio Constantini*); falszowanie rękopisów; falszowanie proveniencji – metody i cele.

Proponowane lektury:

M. Bloch, *Pochwała historii czyli o zawodzie historyka*, przeł. W. Jedlicka, Warszawa 1962, s. 116-136.

J. Tazbir, *Od Sasa do lasa*, Warszawa 2011.

J. Tazbir, *Cudzym piórem. Falsyfikaty historyczno-literackie*, Poznań 2002.

J. Tazbir, *Z dziejów fałszerstw historycznych w Polsce w pierwszej połowie XIX wieku*, „Przegląd Historyczny” 57 (1966), z. 4.